Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

Viite: Sähköpostinne 11.11.2020 Lausuntopyyntö HE/2020

HE 202/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

PRO-Keskus Oy on saanut pyynnön eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalta antaa kirjallisen asiantutijalausunnon: HE 202/2020 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi. PRO-Keskus kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen.

Laki liikenteen palveluista on ollut voimassa 1.7.2018 lähtien, lain III osan 2 luvun astuessa voimaan jo 1.1. 2018 ja pidämme hyvänä, että lainsäädäntö on saamassa nyt mainitun hallituksen esityksen joidenkin lain sisällössä olevien asioiden täsmentämiseksi, korjaamiseksi ja selkeyttämiseksi. Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukainen tavoite edistää liikenteen ja logistiikan digitalisoitumista mahdollistamalla se kestävästi, sekä oikeudenmukaisesti on kannatettavaa.

Tässä lausuntomme niiden kohtien osalta, joissa oma asiantuntemuksemme tulee esille:

1. Perustelut

Kohta 1.2.3. Liikkumisen tietopalvelu:

- Kuvattu datarakenne ei määritä tiedon eheyttä, sillä siinä ei oteta kantaa tiedon säilytysaikoihin.
- Tietopalvelun tuottaminen (viimeinen kpl): oman tuotannon ja TMF:ltä ostamisen lisäksi olisi mielestämme hyvä jättää myös mahdollisuus hankintojen kilpailuttamiseen.

3. Nykytila ja sen arviointi

Varautuminen Covid-19-taudin leviämisen ehkäisemiseen:

- Tiukan tietosuojan (GDPR) vuoksi ai ole sallittua kysyä kuljetuspalveluja käyttävän asiakkaan terveydentilaa edes pandemia-aikana. Jos ei sallita potentiaalisten taudinlevittäjien tunnistamista, ei voida osoittaa potentiaalisten taudinlevittäjien palvelemiseen erityiskalustoa.

3.1 Laki liikenteen palveluista

NAP

- Esitämme harkittavaksi, että NAP:n toteuttaja luo datarakennemallin ja rajapintakuvauksen, mikä yksinkertaistaa tiedon tuottamista. Mielestämme tätä olisi tärkeää selkeyttää mahdollisten tulkintaerojen välttämiseksi.

4. Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1.1 Valtionavustusten maksamisen ja takaisinperinnän toimivaltamuutokset

- Tekstissä tulisi tarkentaa, mistä avustuksista on kyse. Tekstin voi tulkita myös niin, että esim. Business Finlandin kautta kulkevat avustukset siirtyisivät KEHA-keskuksille. Itse lakipykälässä (§ 174 / 174 a) asia on ilmaistu täsmällisemmin.

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Ekosysteemi

- Ekosysteemin luomisella arvioidaan olevan taloudellisesti positiivisia vaikutuksia, vaikka tekstissä ei kuvata, millainen liikennedataekosysteemi on tavoitteena. Vaikka tavoite on sinällään kannatettava, olisi tarkempi määritys ekosysteemistä nyt tarpeellista.

Vaikutukset yrityksiin ja työntekijöihin

Lippu- ja maksujärjestelmät

- ” Suomi on markkina-alueena pieni, minkä takia Suomen lippu- ja maksujärjestelmät tulisi rakentaa ainakin Pohjoismaiden välillä yhteen toimiviksi.” Tässä kohtaa pitää mielestämme jättää mahdollisuus kaupallisten monikansallisten järjestelmien käyttöön (vrt. Amadeus -järjestelmä). Pienen alueen suljettu järjestelmä saattaa olla kilpailua estävä hanke.

5. Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

TMF

- Liikkumisen tietopalvelun hankkimisen vaihtoehdot ovat ”ei tehdä mitään”, tai hankkiminen TMF:ltä. Tekstistä puuttuu vaihtoehto kilpailuttaa toteutus avoimilla markkinoilla. Mielestämme tämä lisäys olisi tärkeä.

Lakiehdotukset

18 §

- Varautumisvelvollisuuteen tai muuhun sopivaan yhteyteen tulisi henkilöliikenteen lisätä palveluntarjoajan oikeus tarkistaa asiakkaan terveydentila tilaajalta kysymällä. Tällä lievennyksellä tietosuojalainsäädäntöön voitaisiin ohjata erityiskalustoa pandemiatilanteessa ja turvata kuljettajien työturvallisuus pandemiatilanteessa paremmin. Oikea paikka poikkeustilan aikaiselle säädökselle olisi oletettavasti valmiuslaki. Tämä vaatisi myös muutosta Kansaneläkelaitoksen antamaan ohjeistukseen.

179 § ja 179 a

- Ehdotettu teksti ” Liikenne- ja viestintävirasto tai sen puolesta toimiva palveluntarjoaja voi luovuttaa kyseiset tiedot rajapinnan kautta tai muutoin sähköisesti.” Tämä tulisi selkeyden vuoksi rajata: ” Liikenne- ja viestintävirasto tai sen puolesta toimiva palveluntarjoaja voi luovuttaa kyseiset tiedot **toiselle viranomaiselle** rajapinnan kautta tai muutoin sähköisesti.”
- ”Jos Liikenne- ja viestintävirasto mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti järjestää tietopalvelun hankkimalla sen Traffic Management Finland Oy:ltä, ilmoitus on tehtävä suoraan tälle palveluntarjoajalle. ” lisäysehdotus: TMF tai muulta toimijalta. Lisäys mahdollistaa palvelun kilpailuttamisen. Sama muutosehdotus kohtaan § 179 a.

245 §

- Myös huomautuksista tulisi pitää kirjaus liikenneasioiden rekisteriin. Tällä on merkitys silloin, kun luvanhaltija toistuvasti ei noudata säännöksiä ja määräyksiä. Toistuvista huomautuksista tulisi voida antaa varoitus ja ne tulisi huomioida arvioitaessa luvan peruttamisen edellytyksiä.
- Taloudellisten seuraamusmaksujen määräämistä tulisi harkita näissäkin huomautuksia parempana vaihtoehtona, koska valvonnan lisäykselle on tarvetta ja huomautusten vaikutus on kyseenalainen motivoimaan niin valvovaa viranomaista, kuin ohjaamaan toimijoiden toimintaa oikean suuntaiseksi.

Emme kommentoineet esityksen niitä kohtia, joihin muutosesitykset eivät kohdistu. Jatkossa mielellämme esitämme niistäkin kommenttimme ja huomautuksemme.

Yhteistyöterveisin,

Jukka Kuusisto
Toimitusjohtaja
PRO-Keskus Oy